

La Veu de la Comarca

Setmanari Regionaliste de Tortosa

ANY II.

PUGNA PRO PATRIA

NUM. 87.

LA CATALUNYA QUE VOLEM.—Lliure, ni dominada, ni dominadora y respectada d: les regions germanas.—Estimada per son valer al exterior y temuda per sa forsa...
Acullit com a propi al foraster que a treballar hi vinga. Y a manar y a cobrar, a fer lleys y a judicar, cada hu a casa seva, que prou hi té que fer pera enténdreshi. Els empleats de al terra y poch, actius y inteligents.—Ennobilda, altra vegada en llibres de tot saber, la que fou llengua de Sants y de Reys.—Las universitats y escolars tornadas a son esser: obradors d' avensos de la ciencia y planter de filosofhs y juristas. A fora la ensopida rutina.—Intimament unida a la vella Catalunya, gloriosa en sa historia y tradicional en sas lleys y costums, una Catalunya nova, de vida expansiva y en constant progrés, seriament religiosa y ilustradament tolerant.—Repobladas las montanyas per grans boscos, trescant pels singles corredors enginys moderns, trayent del terror y de las minas els fruits y minerals. Las aiguas de sos rius saltant de resclosa en resclosa movent enginys del treball.—Conservats com reliquias els monuments enrunats o antics y alsarne d' un art fill llegendat del antich criat en els avensos actuals. Voltar les vellas poblacions historicas de populosas y amplias ciutats modernas.—Ports oberts als productes de tots llochs; assegurats ab tractes d' una nació seria; veure al potentat ab afany de ser estimat y útil a la Patria y al obrer intervindre en el govern donantli lo que cristianament y per dret li pertoca.—Volem deixar a nostres fills aquesta Catalunya gran avuy, com ho fou pera son temps la de nostres passats.—Pera ob tenirho téni n lo precís: Força, riquesa y inteligencia. Reprimim el vici del egoisme y exaltèm la virtud que a cap ens marca: L' amor a la Patria.—LLUIS DOMENICH Y MUNTANER

PREUS DE SUSCRIPCIO

Tortosa al mes. . . . . 0'50
Fora semestre. . . . . 3'00

DIRECCIÓ Y REDACCIÓ

Carrer del Parque, N.º 8.

Tortosa 4 Setembre de 1904.

La Redacció no fa seus los conceptes ni continguts dels articles firmats o copiats.

SANTORAL

Diumenge 4, XV. N.º S.º de la Consolació ó de la Corretja, N.º S.º de la Cinta, en Tortosa, S. Casto mr., stas. Cándida, Rosa de Viterbo y Rosalía vgs.—Dilluns 5, S. Llorens Justiniá b. y sta. Obdulia vg.—Dimars 6, Sts. Onesifero, Fausto mrs. y Vicens pbr., patró de Besalú.—Dimecres 7, S. Augustal b. y sta. Regina vg. y mr.—Vis. gen. presons.—Dijous 8, La Nativitat de nostra senyora y s. Adriá mr.—Divendres 9, S. Gergori mr. y s. Pere Claver cf.—Disapte 10, S. Nicolau de Tolentí cf. y sta. Pulqueria emperadora.

La nostra festa major

Avuy nos toca retraurer quelcom de la devoció dels tortosins vers la Mare de Deu de la Cinta, no mimvada en lo transcurs de les centúries ni esmortuhida per les corrents d' indiferencia que regnan ara per tot lo que pertany a la antigor.

Y es de gran pler pera nosaltres ferho ab la mateixa llengua qu' usava lo venerable Capellá al demostrar la seva gravitat y aturidament al dirigitse a la Verge, y rebrer de ses divines mans, lo Cingul miraculós que com la mes prenhada de ses joyes sagrades guarda Tortosa en los dos relicaris de la Seu.

Está per fortuna massa popularisada la historia de la Santa Cinta pera entretindrens ara a resumir aquell gran aconteixement qu' ompli de goig a Tortosa y d' admiració a tot lo mon, tot just en aquell sigle en que les armes catalanes resplandien gloriosament contra l' alarb y triomfaren d' un modo heroych de la invasio moresca que tantes pertorbacions y malifetes havia causat a la nostra terra en los 434 anys de llur dominació.

Es realment de gloria l' sigle XII pera Tortosa. En ell guanyen nom los insignes capdills de Berenguer IV, la noblesa catalana y les tropes genoveses aliades pera l' rescat gloriós del darrer baluart de Catalunya, que encara restava en poder dels moros; en ell naixen y floren les mes hermoses notes pera la monumental codificació de les nostres costums, privilegis y llivertats, y en ell se restaura la fé de Jesuchrist y naix pera Tortosa una nova era de pau y benestar. Ab lo descens de la Verge renaix tot d' un cop la cultura moral y civilizació del nostre poble, lo mateix en l' ordre étnich que n l' relligiós.

Perxó la fé no minva; perxó la nostra aspiració es gran y brolla del cor, lo mateix que l' aygua al peu de les montanyes, l' etern afecte envers la salvadora

imatge personificadora de tot un passat esplendorós y d' un esclat de grandesa pera l' pervindre.

Si a la Verge, debem, donchs, la constitució moral y material del nostre poble en aquells hermosos temps de transformació civilisadora, per la Verge debem avuy acoblarnos y esperonar los nostres sentiments cap a les regions excel·ses ahont s' hi assenta l' Throno de la nostra Titular, a la quina deu Tortosa les páginas mes brillantes d' aquelles lliberrimes institucions, espill de lleys sensates, de sávies llivertats y socialisme.

FRANCESCH MESTRE Y NOÉ.
Tortosa y Setembre de 1904.

Sermó

Me plan desde les planes d' un periódich lo dia de la Cinta alzar la veu per parlar de ma Mare, de la Verge, per parlar de Deu.

Avuy que es lo periódich una escola ahont se per la fe y s' apren lo crim, avuy que es lo diari l' camp més fértil de nostres enemichs,

avuy que de la premsa s' en fa un arma contra la pau de nostra patria y llars, me plan, d' aquestes planes fentne trona, pujarhi a predicar

Y a predicar vingui, no a arrancar notes al harpa com ho fu en altres temps, no l' rossinyol, quan lo seu niu perilla, no está per refllets.

A predicar vingui, vingui a remoure la cendra de la fe dels tortosins y encendrehi si pogués, ja que no flama, al menys un bon caliu.

Que no ho veyeu, germans, com se congrien los enemichs de nostra santa Fe pera arrancarla de la patria nostra? Donchs, tortosins, ¿qué feu?

Quina són, quin sopor o catalepsia insensibles aixís vos ha deixats que ni tenui bastóns pels que flastomen ni punys pera l' malvats?

Ay, ciutat de la Verge de la Cinta, que n' has donat en poquets anys de toms! De lo que erets tot just fa una centuria no més te resta l' nom!

Lo temple que ha sigut ta payral casa, y l' bressol hont obrires primé l' ills roman sempre desert; ¡ja no t' recordes dels anys de joventut!

Llavors si t' acorava la tristesa o s' omplenava t' ánima de goig, sempre anaves al temple a rebre gracies o a demanar conhort.

Llavors (per xó glorioses son tes gestés), abans de posá l' peus a enemich camp,

posaves los genolls sobre les lloses del temple tot resant,

y quan era la lluyta ja acabada y era amussat de tant matar l' acer, a la Verge, a ta Mare li oferíes espases y trofeus.

Avuy ja ni de goigs ni de tristesses a ta Mare amorosa ni fas part, avuy sols vas al temple quan es modá, quan los demés hi van.

Y ¡ay! quan hi vas, mentres apar que reses, ¿quins prechs podries fer, quina oració tenint tant freda l' ánima y glassada, tenint tant sech lo cort?

¿Cóm post dirli a la Verge que la estimes si deixes que s' renegue de son Fill? Si tú sos prechs no escoltes, ¿com a ferni te pots may atrevir?

Tortosa, que vol ésser tortosina, que ho fores sens barrejes fa poch temps, ¿com s' abaixa ton cap al jou que hi posen indignes forasters!

De part d' allá del Ebro y del Pirene rufacades arriben d' ayre impur que de soca y arrel t' han arrancades tes glories y costums.

Tortosa, ¿que vols ésser castellana? ¿que vols ésser suburbi del francés? Donchs si no ¿perqué deixes los teus usos y vols seguir los d' ells?

Torna al Deu que t' espera oberts los brassos, al Deu am quina ajuda fores gran. Recordat d' aquells temps y mirat ara... y posat a plorar.

Ay, ciutat de la Verge de la Cinta, que n' has donat en poquets anys de toms! ¡de lo que erets tot just fa una centuria no més te resta l' nom!

Confessa ja que fores enganyada pels noms de Lliberlat y de Progrés; ¡progrés y llibertat vers sols se troben cumplint la Lley de Deu!

¡Deixondat que ja es hora de diana! ¡Armes al coll que es hora de lluytar! ¡Ves amatental, ¡cuytal, que si tragues pot ser que Deu se canse y fasses tart!

T. BELLPUIG, PBR.

Per Tortosa

Com se pot creá una orquesta

Las paraules laudatorias que presedeixen al meu ascrit anterior, m' obligarien per agraiment a continuá la tasca comensada, si no hi vingues ja obligat pel compromís contret y animat ab lo seu crit d' Avant, Avant doncs.

Ja he dit en altra ocasió y avuy o repetixo: País que produéix artistes com an Pedrell, Camó, Querol, Alcoverro, Casanovas Astorach, Marqués, Cardona y altres y altres, es terreno mes que abonat per qualsevol empresa d'art que s' vulgui intentá;

en música, que es l' únic que'n competeix y que'n proposem tractá.

Es prou trist que Tortosa al igual d' altres poblacions de pareiscuda o menys importancia, no tingui un Orfeó, ni tan sols una bona orquesta; per aixó y ans tot, ja que de terreno abonat hem parlat, hem de buscá doncs qui l' llauri, qui l' sembri, qui l' cabi y per fuixl de metafores y parli clá y catalá, hem de buscá qui pugui y vulgui ferho y... aquí vé lo difícil, un public ademés, que vulgui que s' fasi y que s' sápigue deixá portá. Pel primé cas ja ho hem dit, un que pugui y vulgui; no es facil, pero al fi es un sol: pel segon cas, no es ningú y som tots y tots en aquesta indiferent y apática població, es ningú. Tal ho temo y la experiencia me ho te demostrat.

Posemi algun exemple. Separem momentaniament los ulls de l' art. Que vé'n Salmerón, y ve... y quel que ve'n Lerro... y ve y quel que'n Nocedal y ve... y quel que no s' fa may lo canal, que no si passa may pel pont... ¡Si que s' lliástimal poble que no s' entusiasma per ré, ni tampoc pateix per ré ¿qué es lo que s' pot esperá d' ell? doncs ré. Pleguem, doncs? no; que aixó no significa que, perque l' nostre poble estiga dormit, atrofiat, no s' el pugui despertar. Les classes que avuy s' ha donat per di directores, devem vetllá per ell y com bona mare a son fillet hi ha que despertar-lo y instruirlo.

Una de les coses que mes m' han cridat la atenció, desde fa molt temps; es veure lo progrés relatiu, pero progrés al fi de la música ó músiques, que hi hagut, hi hian a la nostra ciutat a pesar de estar abandonada la direcció per falta de mestre, als mateixos músics, o un d' ells elegit no se com, pero al fi sense estudis serios pel cas y sense cap autoritat sobre l' demés; a bastat una poca ó molta de bona voluntad de part de tots, la vergonya de qu' en certaments musicals durant la nostra festa major ens guanyessin músiques de poblacions com Burriana y Alcalá; una respallada que de tan en tan als dona un profesor paísá nostre quan ve de Barcelona, la direcció incidental de un altre que avuy es militar; totes aqueixes miques reunides han contribuit, a la meua manera de veure, a n' aquest progrés de que antes parlaba: Una proba mes de que l' nostre país n' es terre no ben abonat pera l' art.

Un altra afirmació deé antes d' entrá al terreno práctic que m' proposo. D' entre l' individuos de les nostres dos músiques, potsé ni ya pocs d' artistes, pero hi ha molts bons musics, que ab facilitad se convertirien en bons instrumentistes. Y veus aquí per que crec (y entrarém en materia que ja es hora) que ab bona voluntad de part de tote, ab una bona direcció, la ensenyanza de una dotzena mes de violins, algún violoncello y viola; la creació de una bona orquesta hauria de resultá de la major sensillesa. Hi hauria que reuni a una sola les duas orquestas existents; per aixó uns y altres deis

seus individus haurien d'olvidar agraïa y fets que re tenen de particular y no fan cap favor a ningú; desvirtua ab fets honrosos la llegenda de que hi han camarillas que sols ells fan el seu negoci y no tindré pò de guanya menos diners. Pera l'únic que avuy dona algun profit, seria igual que hi hagués dos músiques que una de gran, dividida en dos; a la direcció correspondria repartir per turnu equitatiu aqueixos treballs y fins potsé conserva per ells als actuals directors.

Després vindria l' que 'ns proposem, fe art en cara que siga en modesta esfera. Tan' aquí sí que la compensació pecuniaria de moment no s'hi veu ni pels músics, ni pel seu directó; pero si ovira en cambi un un pervindre bon hermós.

Figúrese la gran orquesta que 's podria forma unides y aumentades com ja he dit, les dues músiques que avuy tenim: ab ella 's podrien donar dos series de concerts tots los anys, que al temps que se instruhirien els mateixos executants, educarian insensiblement lo gust artistic de la nostra població. Potsé pel temps, dels bons instrumentistes que'n sortissin se podria forma música de quartets, mes dolça, mes íntima, mes senyora, pero de una riquesa d'efectes y de inspiració nova y sorprendent. Quan vindria una companyia de zarzuela ó d'òpera, facilitaria y economisaria sa formació, per que l'orquesta tota 's trobaria a n' aquí y l'conjunt mes plé, pel maijó número que també trobaria d'instruments.

A alguns dels meus llegidós potsé tot això los sembli somni... doncs a ne mi també, mes, posats a somnia tinguin la paciència de esperá a un altre dia, com hem format una orquesta, formarem un orfeó y si no podem lograr ni l'una cosa ni l'altra no donarem per això per perdut lo temps ni 'ns penedirem d'havernos proposat fer quelcom per el bon nom de la nostra estimada Tortosa que la voldriam veure present part en el moviment de cultura y avens dels demés pobles de Catalunya.

JOSEPH ABARCAT.

25 Agost de 1904.

Val de Zafán

Sr. Director de LA VEU DE LA COMARCA.

Alcanyiz 27 Agost de 1904.

Apreciat company: Obligat a escriure en castellá desde fa molts anys, no se extranyi que ma propia llengua tingui en olvit, y per lo mateix que vosté es veigi precisat a corretgi alguna falta que segurament podrà notar dins d'aquestas quatre ralles.

Al dirigir-me a vosté, invoco l'auxili del company regionalista a favor de una causa noble, com es la del ferrocarril de Valdezafán a Tortosa ó la Rápita: Alcanyiz y Tortosa guardan dolsos recorts de aquella nacionalitat gloriosa aragonesa catalana y ni 'ls anys ni 'ls sigles han pogut extingi les relacions de comers y de germanor que han existit segons explica la historia de la nostra terra.

El centralisme, enemic de la llibertat y de la prosperitat regional, ha retrassat una obra de extraordinaria importancia, que molt bé podriam assegurar fa alguns anys estaria feta baix lo régimen autonomista, y per consecuencia la región del Ebro y la del Baix-Aragó disfrutarian avuy de gran benestar y riquesa envidiables.

N' obstant l'obstacle del centralisme, no es convenient despreciar aquells elements qu' ens han d'ajudar en la batalla contra l' Govern que dorm actualment, per que 'ls inginyers

Catarinen y Amigó no retrassin per més temps los treballs de tasació del tros de via de La Puebla a Alcanyiz. Es de tot punt necessari que tots los tortosins, tots els homens de significació política social, la Junta de Foment y Defensa, els Diputats a Corts, la Premsa, etc. etc., constituixin una apretada legió y ab el front alt y l' pit valent se encaminin al cap, al Govern, y no tornin a casa sense haver obtingut la publicació de la subasta de construcció de la línia de ferro de Alcanyiz a Tortosa ó la Rápita.

Per sa part el Baix-Aragó no farà falta a l' hora del combat.

Li desitja bona salut y autonomia regional son company y amic.

EUSEBI MULLERAT.

**

Ab verdadera satisfacció donem cabuda en las columnas de la VEU a la carta del nostre amic y company de causa Na Eusebi Mullerat que ab verdadera entesa es l'únic que sapiguem ha aixecat y sosté enlairada la bandera de l'Autonomia dins lo terré de la nostra germana de infortuni que un dia sola ó acompanyada de Catalunya ompli las páginas de la seua historia de gestas gloriosas conquerin honra y terras pera que després las malversés qui en capa de germanó las ha empobridas y deshonradas y no teninne prou las té endogaladas privanlas hasta del dret de treballá per viurer, com ne tenim bon exemple ab lo que es causa de la carta del nostre amic, per que quin dupte hi ha que si tinguésem l'Autonomia, el ferrocarril de San Carlos ja estaria cansat de servi? Hi ha res mes irritan y vergonyós que per lo malehit expediente centralista, tinguen que pasarse anys y mes anys demanan hi pidolant permis, pera fé una obra quin cost las Comarcas tenen avansat fa un munt d'anys y veure que tenim qu' esperá que uns senyós (de quins conexements ni honradesa no'n duptem) donguin el resultat de una valoració que tenim la seguretat n' han fet de mes difícils en molt menos temps.

Mes que hi farem tenim que emotillarnos a las circunstancias, hi tot besan les mans que 'ns endogalan esperar que 'ns fasin l' almoyna, de deixarnos treballá y produhi, qu' escursin el temps que miserablement se pert ab tans tramits y siga prompte un fet la tan desitjada obra.

El nostre amic ens demana lo poc que valem: pot contar ab ell, mes havem de ser francs, no tenim fé ab lo manubri centraliste quin sols se mou a impulsos de la politica y per lo tant, no veiem facil la realització del nostre desitjat ferrocarril si no escrivint en la bandera que 'ns porti a las urnas, el lema de *no hi ha vots si no hi ha ferrocarril*, aixó per un costat y per l' altre los capitalistes de las Comarcas qu' han de surtir guanyadoras ab la construcció del ferrocarril, dehuen ajuntar capitals y ser ells els contritistas; ab lo prime, vencerem las dificultats del centralisme y ab lo segon, asegurem la construcció prompte y rapida del ferrocarril, per que havem de tenir present que de Madrid, no'n venen

mes que rahons, lleys y contribucions.

Repetim, pot contá lo nostre amic y company ab lo pobre pero encambi ferm y decidit concurs de LA VEU en tot quant siga en be de las Comarcas que un dia formarem una mateixa nacionalitat soplujada baix la bandera no arriada may de las quatre barras.

JOAN ABRIL.

Grandes corridas de toros y novillos y bailes populares

Tal es el programa de las fiestas de la Cinta d'aqueix any, que per ara son anunci no han acabat d'entusiasmá a ningú, ni als organidors que han permanescut entre sombras, ni al poble de Tortosa ab quin pera res se l'ha consultat ni cridat, per manera que los primés han tet un *programa* que s'in treyem les funcions religioses y las de la plassa de bous, queda a la mateixa altura de las fiestas del Garrofé y siga dit ab perdó dels socis del «Club Ciclista» que s'l'única Societat que contribuirá a la festa ab un número y programa escullit.

Un diari local se 'stranya, de que no hi figuri en el programa la colocació de la lapida donan el nom de Querol a la plaza de la Font (1). Fundada es la estranyesa, pero mes ho ha de ser la supresió de la Fira de bestia tan ben rebuda per tots y de tanta utilitat pera el foment y desarrollo agricól del pais, com igualment es d'estranyar no figuri cap certamen ni concurs que dongui una mica de idea de la cultura que s'ha de suposar dehuen de tindre los homes que portan la representació de una ciutat de la importancia de la nostra.

A nosaltres pera aixó no 'ns estranya que no fassin res de nou, ja que ni conservá saben lo que trobaren y sino veigis com está la Biblioteca, Archiu y Museo de Pintura y Historia que no's poden ni tan sols visitá per que los pergamins, llibres, cuadros y tot está a munts y una joya com lo cuadro de Casanova caragolat per que las ratas y escarabitzas pugnin ferhi niu. Ens pena en l'anima el tenir que fer ho public, pero es un deber per altra part que hi tenim per que quan vingan eixos dias a visitar a Tortosa sos fills, qu' han vist en anys anteriors l'estat en que 'staban els Museos y Biblioteca y el en que s' troban avuy, no 'ns pugnin tirar en cara tanta desidia y abandono als que forem sos iniciadós, y també, per que sentim pesar y coratge, al veure com estan expossadas a desapareixe las fullas escritas en pedras, pergamins y robas, en quinas es conservan los fets y gestes mes brillants y glorioses dels nostres avansats quins recorts y sacrificis paguem ab lo mes estupit del nostre

(1) Nom que creyem no debia ser cambiat per que ensenya que 'is nostres avansats que tenim per menos civilisats varen saber aixecar un monument a la portada d'aigües qu' ells havien aconduït dins la Ciutat cosa que los actuals sols hem sapigut fe malbé.

despreci, igual tan sols a la nostra ignorancia.

Quant será que 'ns traurem aqueixa apataia y indiferencia musulmana que 'ns fá quedar resagats dels demés pobles de Catalunya que respiran aires de cultura y d'avenc, en tots los rams de la vida, desde els jocs y entreteniments dels xiquets y xiquetas, hasta la substitució de las corregudas de bous pera funcions al aire lliure d'operas y concerts, ahont lo poble se l'educa y sel converteix en home social, al revés de lo que 's logra ab la plassa de bous que junt ab los vicis tabernaris sel converteix en una fiera?

Que'n treuran los nostres obrers y pagesos de las fiestas de la Cinta? Res de bo, per que com ja havem dit totas las fiestas apar de las religiosas que sempre son las mateixas, quedan reduidas a la plassa de bous y fiestas de carreró.

DETTUSANI.

Lloable idea

Fa molt temps com es sapigut se treballava de valent en la formació d'un diccionari grandió, d'un diccionari complert de la nostra estimada parla materna. Tòthom l'espera ab dalé, pux ab ell se resoldran moltes de les dificultats ab que topen eis aymadors de les lletres catalanes, sobre tot els principiants. Ab el nóu diccionari tindrem realitat un dels dos factors, capitals, indispensables pera assolir la reconstrucció de nostra aymada Catalunya: la reconstrucció de l'hermosa llengua catalana. Més axó no es prou, s'ha de treballar pera reconstruir altre factor importantíssim, la nostra historia.

La llengua y l'història de nostre poble han de ser com les dugues ales que han d'emportarnos d'una volada fins al cim de montanya de l'Autonomia de nostra Patria. Si molts catalans no aymen com deuriem a sa Patria, es precisament per que ignoren sa llengua y desconeixen sa historia.

A fer conixer com cal nostra parla, está encaminada la publicació del nóu diccionari catalá. Restava solzament que's dongués a conixer nostra historia. Y axó se farà també, a no dubtar, molt aviat. L'idea ha sigut lliensada ja ab molta oportunitat per un diari catalá de Barcelona.

Capsats ab les paraules: «La nostra Historia y 'ls professionals dels pobles», ha publicat *La Veu de Catalunya* dos raonats articles esposant tan lloable pensament. Més essent impossible que un home sol fassi la nostra historia, proposa als professionals: rectors, metjes, advocats, apotecaris, etc., que ajudin a tan patriótica tasca, *sent les bases de la nostra Historia nacional*.

«La (historia) de Catalunya», escriu l'articulista, s'ha de fer encare. La den Balaguer no ho és pas. La den Borafull, meritisima pel treball de gegant que representa, no és la meitat de lo que deuria ser: un sol home no pogué fer més. Serien tan patriotes els professionals dels pobles, que donguessin als entesos aquesta base avuy indispensable, pera que poguessin ells escriure la historia de la nostra patria? «Se negarán a desempolsar aquells arxius, a descriure aquells terrers, a codificar aquelles tradicions, cadascú pel cantó que li sia més simpatic, cadascú en el seu poble?»

Fixinsi els professionals. Els demaném un sacrifici sense l' qual no podrém may tenir una vera historia. Per que cap autor pot, per si mateix, colleccionar lo que poden fer set o vuyt mil persones en llur propi poble.

La feina, s'ha de repetir, no fora molta. Els professionals de cada poble deuriem circunscriures a son municipi, y dintre d'ell, subdividirse encara la feina, segons les af-

cions de cadascú. Així simplificat el treball i quin sacrifici tan petit representaria!

LA VEU aplaudeix idea digna de tota lloansa y promet ajudar en lo que puga a tan noble tasca. Altre dia ne parlarem ab més estensió.

NOTICIAS

Cridats per l' Alcalde de Barcelona se reuniren el dimars los Alcaldes de Tarragona, Girona y Lleyda al objecte de continuar ocupanse dels ferro-carrils transpirinencs conforme lo acordat en la Asamblea del día 17, quins forman el Comité executiu.

La reunió va durar desde las cinc fins a las vuit del vespre, acordant entre altres cosas, el que l'Alcalde de Barcelona redacti un projecte de Questionari quin será repartit a tots els alcaldes de Catalunya a fi de que hi fassin totes las adiccions y observacions que creguin convenientes.

El Comité 's reunirà un día de la primera de cada mes indistintament en cada una de las quatre capitals catalanas, demostrant aixís que 's el Comité de Catalunya y no de Barcelona.

Ab motiu de las festas de la Cinta son diferents los programes que han fet los industrials per anunciá sons comersos ó industrias, tots ells en son ram es tan presentables en particular l' editat per l' intelligent impresor N' Arturo Voltes que pot ab orgull figurá entre los millós qu' es fan, tan per la combinació de tintas, com per la seua presentació, fent vergonya al que ab menys preu dels impresors locals ha fet fé l' Ajuntamen fora de Tortosa que no pot se mes manso.

S' ha encarregat de la Direcció de la Biblioteca provincial, lo jove D. Ricard de l'Arco, al que desitjém molt acert en lo desempenyo de tan honros carrec cosa que conseguirá fácilmente seguint, com no dubtem farà, las peñadas de son ilustre antecesor.

S'ha comensat repartir lo primer quadern del nou Diccionari catalá que publica en Joseph Aladern, de Barcelona y que omplirà un buit que molt se dexava sentir.

Ara que la paraula *boycottage* sembla pendre carta de naturalesa entre nosaltres, potsen no estará fora de lloc donar una breu nota sobre la seva historia.

Jaume Boycott fou, a les darrerries del sigle pasat, un masover anglés d' una hisenda del compte d'Herne en el comptat de Mayo (Irlanda.)

Se distingia per la duresa ab que tractava als obrers. Aquets idearen la manera d'aislarlo y ferli impossible la vida en el país. Al efecte se coaligaren pera evitar que ningú li vengués res, ni tingués tractes ab ell.

De res varen servir les ordres y mides que en contrá d' axó van pendres fins per par de les autoritats.

Jaume Boycott no pogué continuar vivint en son país y tingué que abandonar-lo.

El comandant general de Port-Arthur ha contestat a la intimació que van ferli els japonesos de que rendís la plaza, dihentlosi que mentres li quedés vida y un sol soldat, resistiria fins a morir.

¡Quin brinco qu' haurá pegat el general Linares, el nostre heróic ministre de la guerra!

Qui sab si el capdill de Santiago de Cuba haurá pensat que 'l brau comandant general de Port-Arthur es un burro.

¡Ves si no li valdria més vendres Port-Arthur que esposarse a morir a mans del exército sitiador.

Peró, potsen a Rússia no 'l premiarien ab un entorxat: potsen li pegarien quatre tirs.

Les Cambres dels Estats Units acaben de aprobar una lley referent al descans y santificació del diumenge, un de quins articles diu aixís:

«Article quint. Tots aquells que no estant malats o per altra causa justificada, faltin a l' iglesia durant tres mesos, serán cendmnats a pagar una multa de 10 xelins.»

Axó voten les Cambres del país que 's liberals de per aquí, citen com el més liberal y progressista del moa. ¿Qué succeiria a Espanya si les Corts votessin una lley semblant?

Si are ab llibertad pera mofarse y perseguir a l' Iglesia y sos ministros no fan més que parlar del poder de la reaccion ¿qué farien allavores?

Desde que comensá la guerra fins el mes de juliol ha gastat el Japó en guerra y marina 200 milions de yens, que son francs 1.033.280.000.

Escolas del Districte Sogón

Son molts las sollicituts d'inscripció en la matricula de las classes de párvuls y elemental que han d'obrirse lo dia primer del vinent mes d'Octubre, que ha rebut la Junta Directiva de las «Escolas del Districte Sogón», figuranthi entre ellas noys de totes las clases socials. Aixó permeterà realisar un dels capitals objectes de la fundació de ditas escolas, aixó es, facilitar la relació y armonia entre 'ls pertanyents a las diferentes classes socials, comensant desde petits a coneixers y estimarse, y rebent junts una mateixa educació y instrucció.

La primera petició adressada a la Junta ha sigut la de don Joaquím Lluhi y Rissech president del Ateneu Obrer del districte sogon, entitat que subvenciona a ditas escolas, que desitjós de que aquestas tingan l'èxit que 's prometen sos fundadors y al objecte de donar exemples ha demanat la admisió d'un fill seu. La Junta Directiva ha acordat ab viva satisfacció y agrahiment accedir a dita petició, y comensar ab lo fill del senyor Lluhi la llista d'alumnes admesos.

Lo diputat Catalaniste lo nostre amic y company en Lluís Donenech y Montané en un article que ha publicat en el *Diario Universal* ocupanse dels ferrocarrils que interesan portar a cap a Catalunya senyala el que intitula del Ebro com un dels de mes importancia pera el pervindre, ab el que en surtiria molt beneficiada la nostra comarca perque a ell afluirian totes las principals

vias de comunicació desde Bilbao a Tortosa. Sort que 'ls de fora 's recordan de nosaltres perque aquí tot dorm.

El governador ha rebut una circular del ministeri encarregantli que desde'l día 11 del actual fassi cumplir extrictament la lley del descans del diumenge.

Ja qu'estém en la época en que 's consumen tants tomacats, no será per demés recordar alguns datos de sa historia.

El tomecat fou portat a Europa pels espanyols en 1593, pero per de prompte no gosá aquest fruyt del favor del públic. Durant molt temps no se menjá en el Nort de Fransa per considerarsel verenos, fins a 1793 en que, després de la revolució, son us se generalisá.

Quan els marselesos entraren a París, comensaren a demanar tomacats en totes les fondes y establiments de menjar ab tal persistencia, que 'ls cuyners no tingueren mes remey que buscarlos per tots els jardins y horts, pagantlos a molt bons preus.

Desde allavors se formalisá a Fransa el cultiu y s' estengué el consum.

Per fi las queixas del públic han sigut escoltadas per lo Sr. Quefe d' Obras Públicas de la provincia, hi per lo tan ha tret lo que privaba se pogués arreglá la carretera posanhi la maxaca que durant tan de temps ha estat apilada.

Lo president del Club Velocipedista ha tingut l' amabilitat de convidarnos a la festa ciclista que dit centre de sport se proposa fe durant las festas de la Cinta, quina creyém se veurá molt concorreguda, tan per part dels espectadors com per los amateurs.

Lo Em. Sr. President de la Audiencia Provincial ens ha distingit convidannos a acompañarlo en l' acte de la profesó de quina n' es pendoniste.

Li quedem agrahits y procurarem que la VEU hi estiga representada.

Tortosa. Imp. FOGUET, P. Hospital 5.

La segunda, el hallarse en la Iglesia Catedral el Altar de nuestra Señora del socorro, que llamamos el Altar de la Cinta, con señales de tan antiguo como el que más, y en los tablonas de la una parte la historia pintada (que es lo propio que escrita) donde se vee la procesión de los Angeles, y el Altar mayor, con Maria santissima, y el santo Clérigo arrodillado. Y en otro tablon se vee la procesión que los antiguos hizieron, quando enseñaban en público la santa Reliquia. Y otro tablon de una mujer que está pariendo, á quien llevandole la santa Cinta, y puesta encima so libra. Y otros de la memoria y señal general de los muchos milagros que obraba, y hoy dia obra nuestra Señora, por medio de su santa Cinta en las preñadas. Y otro, que tiene una nave en grandissima tormenta, apareciendosele Maria Santissima se libra, señal evidente, que los de aquella nave reclamaban a la soberana Reyna de los Angeles, y Madre de Dios de la Cinta, pues la vemos se les aparece en medio de aquella aflicción y tormenta, y les socorre.

En este altar (que antes solia estar en el claustro de la Asseo en el cuarto donde está la Pila del Agua bendita, y al lado de la Capilla de San Onofre) los sábados al anoche (de tanto tiempo que no ay memoria de vivos, en contrario) quando dicha por todo el Clero la Salve en el Coro, sale del con procesión, cantando las Letanias, dando vuelta por la Asseo, y claustro, y al passar por delante el Altar de nuestra Señora de la Cinta, se paran, y cantan la Antifona, y Colecta de nuestra Señora de la Cinta, y esto nadie lo ignora que se haze en dicho Altar, y no en otro, en memoria y agradecimiento de la concession de la santa Cinta. Abajo se dirá en que lugar, y en que forma, está aora este Altar. La tercera razón sea los muchos milagros, y continuos favores que Dios ha hecho, mediante esta santa Reliquia. En lo antiguo se prueba por lo que queda dicho de los tablonas del Altar. En lo moderno, y en nuestros tiempos, quedará probado por los milagros que yran abajo expressados con fee autentica, y con una constitución que se halla en el Archivo desta Catedral echa en el año 1363, que la pondremos en su lugar.

to, mirantes cum gaudio abierunt. R. Beata es Virgo Maria, quæ dominum portasti Creatorem mundi. Psal. Genuisti, qui te fecit, & in æternum permanes Virgo. V. Ave Maria gratia plena dominus tecum. Psal. Genuisti.

Lectio nona

MANC autem facti, Præsul, Clerus, Proceres, ac Populus Civitatis in dictam Ecclesiam convenerunt, quibus dicti Presbyter, & Monachus maior monstrantes Cingulum, cuncta, quæ in nocte viderant, & perceperant retulerunt. Tunc Præsul indixit festum. Iussit que diem illum ab universo urbis populo celebrari. Post hæc sacris rite peractis, per Urbem Cingulum cum Hymnis, & canticis detulerunt. Ad Ecclesiam autem reversi recondecorunt illud in sacrario eius, ibique servandum esse in perpetuum sensuerunt. Igitur exultent, & inbilent Dertusani præsidio Virginis Mariæ Dei matris excellentissimæ tuti, illam landantes, & venerantes, ac Christum cernui deprecantes: ut eius precibus exoratus, eos per sæcula servet, & sedes in cœlis illis & gaudia prætet. R. Felix namque es sacra Virgo Maria, & omni laude dignissima Psal. Quia ex te ortus est sol institiæ Christus Deus noster. V. Ora pro populo, interveni pro Clero, intercede pro devoto fœmineo sexu sentiant omnes tuum invamen quicunque celebrant hanc tuam festivitatem. Psal. Quia. Gloria patri. Psal. Quia post. Te Deum Laudamus. V. Ora pro nobis sancta Dei genitrix. R. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

In laudibus Aña.

FIRMAVIT dominus Dertusam, cuius Ecclesiam decet sanctitudo in longitudinem dierum Psal. Dominus regnavit. Aña. Iubilare Deo mares, & fœminæ Dertusenses: servite domino in lætitia Psal. Iubilare Deo. Aña. Presbyter memor fuit tui domine super stratum suum: in matutinis meditatus est inte. Psal. Deus Deus meus. Aña. Benedicat dominum Dertusa: laudet, & superexaltet eum in sæcula. Psal. Benedicite. Aña. Iuvenes, & virgines Dertu-

Imprempta DE JOSEPH L. FOGUET SALES PLASSA DEL HOSPITAL, 5, TORTOSA

En esste establiment se confeccionan treballs tipografichs á preus econòmichs.
Treballs á varies tintes y sobres papé pergami.

Moreso

GRAN BOTIGA DE CALSAT
DE TOTES CLASSES
Sabates y botines d' ivern.
Confecció esmerada pera 'ls que tenen los peus delicats.

Casa fundada l' any 1866.
PREU FIXOS VENTES AL CONTAT.
Plassa de la Seo y Arch del Rumeu
TORTOSA

FILLS DE JOSEPH TEXIDOR

articles de
DIBUIX, PINTURA Y FOTOGRAFIA
del carrer del Regomir 3, Barcelona
han trasladat son establiment al
CARRER FONTANELLA, 10
(prop la plassa Catalunya) BARCELONA.

DISPONIBLE

— 86 —

senses: senes cum iunioribus laudent nomen domini. *Psal.*
Laudate dominum de caelis *Capitulum.* Ab initio, & ante se-
cula. *Hymnus.* O gloriosa domina. V. Elegit eam Deus, &
praelegit eam R. Habitare eam facit in tabernaculo suo.
Ad benedictus Aña.

Dulcia Mariæ solatia Virginis almæ sunt, quæ suis præ-
tat servulis ipsa nimis.

Orario

Deus, qui Ecclesiam Dertusensem, ut supra in vesperis.

Ad Tertiam Capitulum

Ab initio, & ante sæcula. R. Specie tua, & pulchritudine
tua. Specie tua. V. Intende, prospere procede, & regna. Et
pulchritudine. Gloria. Specie tua. V. Adiuva eam Deus.

Ad Sextum Capitulum.

ET sic in Sion firmata sum, & in civitate sanctificata ei-
miller requiebit: & in Hierusalem potestas mea. Et ra-
dicavi in populo honorificato, & in partes Dei mei
hæreditas illius; & in plenitudine sanctorum detentio mea
R. Adiuva eam Deus vultu suo. Adiuva eam. V. Deus in
medio eius non commovebitur Deus. Gloria. Adiuva eam. V.
Elegit eam Deus.

Ad Nonam Capitulum.

In plateis sicut sinamonum, & balsamum, aromatzans
odorem dedi: quasi myrrha electa: dedi suavitatem
odoris. R. Elegit eam Deus. Et praelegit eam. Elegit
V. In tabernaculo suo habitare facit eam. Et preelegit. Glo-
ria. Elegit. V. Diffusa est gratia in labiis tuis. R. Propte-
rea. In secundis vesperis omnia dicantur sicut in primis ves-
peris, præter responsorium, et antiphonam ad magnificat.

R. Presbytero dixit Virgo Maria: vobis Dertusensibus
trado. *Require in matutinis.*

Ad magnificat Aña.

Nostrum Redemptoris mater, dignissima Christi pro nobis
illum Virgo precare plens.

— 87 —

Ad Missam

Salve santa parens. Per ordinem sicut in diebus sabbati:
præter orationes, quæ sunt sequentes.

Oratio.

Deus, qui Ecclesiam dertusensem. ut est in primis vesperis
Secreta.

PRÆSTA quæsumus omnipotens Deus: ut hæc mysteria
sacratissima Dei genitricis intercedente, & devotionem
nobis angeant, & salutem. Pereundem.

Post Comunione.

DONIS celestibus satiati, quæsumus domine Deus noster:
ut qui de sanctissimæ Dei genitricis munere gratula-
mur; eius apud te patrocinia sentiamus. Per eundem
dominum.

He querido poner aquí el Oficio que se rezava antes del
Concilio de Trento, para que se vea la autoridad desta tra-
dición, pues se vee que fué aprobada, y es bien cierto, que
cosa perteneciente al Oficio Divino, ni se imprimiria, ni re-
zaria, sino con aprobación del Perlado, á quien pertenece
el examinar, y aprobar estas cosas. Este Oficio pues, está
todo compuesto de la misma historia, que sin duda es lo
sumo de autoridad que á una cosa se puede dar ponerla en
la Missa, por ser aquel acto el mas supremo de cuantos la
Iglesia celebra y tiene.

Tan assentado queda esto con lo dicho, que me parece,
que no ha de aber persona ninguna, que no tenga por ver-
daderissima la Historia de nuestra sagrada Cinto, y para
conclusión y remate desto valgan quatro razones.

Sea la primera ser cosa tan notoria, pues como he dicho,
antiguamente en la Catedral de Tortosa se ha celebrado
Oficio della con particulares liciones del milagro Histórico,
y en dia señalado, hasta que el Concilio Tridentino hizo el
Romano universal: y si bien por el no se ha buuelto después
á celebrar dicho particular Oficio: pero no se ha perdido el
continuar hazer fiesta de quatro Cantores en la segunda Do-
minica de Octubre, en memoria de tal merced.